

HOTĂRÂREA CURȚII

26 ianuarie 1999*

F.C. Terhoeve

împotriva

Inspecteur van de Belastingdienst Particulieren/Ondernemingen Buitenland

Cauza C-18/95

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Gerechtshof te 's-Hertogenbosch)

„Libera circulație a lucrătorilor – Impozitare combinată incluzând impozitul pe venit și contribuțiile la asigurările sociale – Neaplicarea pentru lucrătorii care își transferă reședința dintr-un stat membru în altul a unui plafon de contribuții sociale aplicabil lucrătorilor care nu și-au exercitat dreptul la libera circulație – Posibilă compensare prin avantaje în ceea ce privește impozitul pe venit – Posibilă incompatibilitate cu dreptul comunitar – Consecințe”

În cauza C-18/95,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Gerechtshof te 's-Hertogenbosch (Țările de Jos), de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

F.C. Terhoeve

și

Inspecteur van de Belastingdienst Particulieren/Ondernemingen Buitenland,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 7 și 48 din Tratatul CEE, precum și a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO L 257, p. 2),

CURTEA,

compusă din domnii P. J. G. Kapteyn, președintele celei de-a patra și a șasea camere, în calitate de președinte, G. Hirsch și P. Jann, președinți de cameră, G. F. Mancini (raportor), J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J. L. Murray, L. Sevón, M. Wathelet, R. Schintgen și K. M. Ioannou, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,

grefier: doamna D. Louterman-Hubeau, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru domnul Terhoeve, de către domnii F. W. van Eig și S. Feenstra, consilieri fiscali la Moret Ernst & Young,

*Limba de procedură: olandeza.

– pentru Guvernul Țărilor de Jos, de către domnul A. Bos, consilier juridic în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnul B. J. Drijber și doamna I. Martínez del Peral Cagigal, membri ai Serviciului Juridic al acesteia, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale domnului Terhoeve, reprezentat de către domnul S. Feenstra, ale Guvernului Țărilor de Jos, reprezentat de către domnul M. Fierstra, consilier juridic în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent și ale Comisiei, reprezentate de către domnul P. J. Kuijper, consilier juridic, în calitate de agent, în ședința din 17 martie 1998,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 30 aprilie 1998,

pronunță prezenta

Hotărâre

1. Prin ordonanța din 30 decembrie 1994, primită la Curte la 23 ianuarie 1995, Gerechtshof te 's-Hertogenbosch a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, mai multe întrebări preliminare privind interpretarea articolelor 7 și 48 din Tratatul CEE și a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO L 257, p. 2).
2. Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între domnul Terhoeve și Inspecteur van de Belastingdienst Particulieren/Ondernemingen Buitenland (inspector în cadrul Serviciului contribuțiilor pentru persoane de drept privat și întreprinderi din străinătate, denumit în continuare „inspector”) cu privire la impozitarea combinată care include impozitul pe venit și contribuțiile la asigurările sociale pentru anul 1990.

Legislația națională

3. Legislația din Țările de Jos – în special, Algemene Ouderdomswet (Legea privind regimul general în ceea ce privește asigurarea pentru limită de vârstă), Algemene Weduwen- en Wezenwet (Lege privind regimul general al văduvelor și orfanilor), Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (Legea privind regimul general în ceea ce privește incapacitatea de muncă) și Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (Legea privind regimul general al cheltuielilor medicale speciale) – prevede sisteme de asigurări obligatorii care se aplică în principiu tuturor persoanelor care au reședința în Țările de Jos.
4. Perceperea contribuțiilor la asigurările sociale este strâns legată de cea a impozitului pe salariu și pe venit. Până în 1990, se aplicau două taxe separate privind venitul impozabil cu titlu de impozit pe venit, una pentru perceperea contribuțiilor la asigurările sociale și cealaltă pentru perceperea impozitului pe venit propriu-zis. Pentru a evita crearea unei disproporții între contribuțiile plătite și prestațiile de securitate socială preconizate, dispozițiile aplicabile acestora din urmă prevedeau că nu se percepeau contribuțiile în măsura în care venitul depășea o anumită limită. În afară de aceasta, se prevedea că venitul maxim în sensul calculării contribuțiilor trebuia redus în mod proporțional atunci când contribuabilul respectiv a trebuit să le plătească numai pentru o parte a anului.

5. O situație specială este atunci când o persoană locuiește în Țările de Jos pe parcursul unei perioade dintr-un an calendaristic și în străinătate într-o altă perioadă și beneficiază, pe parcursul acestor două perioade, de venituri impozabile în Țările de Jos.
6. Până în 1990, legislația nu a stabilit dacă se impunea să i se aplice unui asemenea contribuabil una sau două impozități pe venitul pentru anul calendaristic. În practică, se aplicau două impozități în sensul perceperii impozitului pe venit: una se referea la perioada pe parcursul căreia contribuabilul era rezident, cealaltă la perioada pe parcursul căreia era nerezident. În schimb, contribuțiile la asigurările sociale făceau obiectul uneia și aceleiași perceperi.
7. În 1990, legislația denumită „Oort”, având ca obiect simplificarea sistemului național de percepere a impozitelor pe venit și a contribuțiilor la asigurările sociale, a intrat în vigoare în Țările de Jos. De atunci, aceste diferite prelevări sunt percepute printr-o impozitare combinată și fac obiectul unei singure înștiințări de plată, atât pentru contribuabilii rezidenți, cât și pentru nerezidenți.
8. Articolul 62 din Wet op de Inkomstenbelasting (Legea olandeză privind impozitul pe venit, denumită în continuare „WIB”) precizează de aici înainte că, atunci când un contribuabil este debitor de taxe pe parcursul unui an calendaristic atât în interiorul țării, cât și în străinătate, impozitul pe venitul din străinătate și impozitul pe venitul din Țările de Jos se percep separat. În cazul în care contribuabilul este, de asemenea, debitor de contribuții la asigurările sociale, normele privind perceperea și recuperarea impozitului pe venit se aplică *mutatis mutandis*.
9. Perceperea contribuțiilor la asigurările sociale în Țările de Jos este reglementată de Wet Financiering Volksverzekering (Legea privind finanțarea securității sociale, denumită în continuare „WFV”). În temeiul articolului 8 din WFV, venitul luat în considerare în sensul calculării contribuțiilor este echivalent veniturii impozabil sau veniturii impozabil în calitate de rezident în sensul WIB. Cu toate acestea, având în vedere că prestațiile de securitate socială la care are dreptul contribuabilul în temeiul asigurărilor sociale nu au legătură cu suma contribuțiilor plătite, articolul 10 alineatul (6) din WFV precizează că acestea din urmă se percep numai dintr-o sumă corespunzătoare primei tranșe a impozitului pe venit și nu depășesc, prin urmare, în principiu, un anumit nivel (denumit în continuare „plafon”).
10. Articolul 8 menționat anterior nu oferă o bază juridică în sensul perceperii contribuțiilor atunci când o persoană supusă asigurării obligatorii beneficiază de venituri care nu sunt supuse impozitului pe venit al rezidenților. Cu toate acestea, în conformitate cu articolul 6 din Uitvoeringsregeling Premieheffing Volksverzekeringen (Regulament de punere în aplicare a perceperii contribuțiilor la asigurările sociale), persoanele asigurate în temeiul activităților al căror venit nu este supus impozitului pe venit sunt considerate, în temeiul aplicării articolului 8 din WFV, drept persoane plătitoare de impozit pe venit și pentru acest venit. Pentru aceste persoane, veniturile nete provenind din activitățile în temeiul cărora sunt asigurate sunt incluse, în sensul aplicării articolului 8 din WFV, în venitul impozabil în calitate de rezident pentru impozitul pe venit.
11. Rezultă că, în cazul în care pe parcursul aceluiași an o persoană este plătitoare de impozit în calitate de rezident și de nerezident, acesteia i se transmit două înștiințări de plată combinată. Cu toate acestea, pentru contribuabilii care rămân încadrați în sistemul obligatoriu de asigurări sociale pe parcursul întregului an, baza maximă de impozitare pentru perceperea contribuțiilor la asigurările sociale este utilizată pentru fiecare dintre aceste două înștiințări de plată. În funcție de circumstanțele cauzei, acest sistem poate avea drept consecință depășirea plafonului calculat pe baza unei sume corespunzătoare primei tranșe a baremului de impozit pe venit de contribuțiile pentru care contribuabilul este debitor. În anumite cazuri, acest

dezavantaj poate fi compensat, și anume mai mult decât compensat, prin alte avantaje referitoare la faptul că venitul din fiecare perioadă este supus impozitului pe venit separat, ceea ce poate conduce la aplicarea unor cote de impozitare mai mici.

Acțiunea principală

12. De la 1 ianuarie la 6 noiembrie 1990, domnul Terhoeve, resortisant din Țările de Jos, a locuit și a lucrat în Regatul Unit, deoarece angajatorul acestuia, stabilit în Țările de Jos, l-a detașat în Regatul Unit. Pe parcursul acestei perioade, în temeiul legislației din Țările de Jos, a fost considerat drept contribuabil nerezident în sensul percepției impozitului pe venit. În consecință, veniturile pe care le-a obținut prin activitățile sale din Regatul Unit pe parcursul acestor câteva luni nu au fost supuse impozitului pe venit din Țările de Jos. În schimb, domnul Terhoeve a continuat să fie asigurat la sistemul obligatoriu de securitate socială din Țările de Jos.
13. La 7 noiembrie 1990, domnul Terhoeve și-a transferat reședința în Țările de Jos și, până la sfârșitul aceluși an, a fost considerat în acest stat drept contribuabil rezident în sensul percepției impozitului pe venit. La ședința din fața instanței naționale, domnul Terhoeve a declarat, fără să fie contrazis, că nu a obținut veniturile sale principale într-un singur stat membru pe parcursul anului 1990.
14. La 29 aprilie 1992, inspectorul a aplicat domnului Terhoeve, pentru perioada pe parcursul căreia a fost contribuabil rezident, o impozitare combinată care includea impozitul pe venit și contribuțiile la asigurările sociale. Această impozitare a fost calculată pe baza unui venit impozabil de 15 658 NLG și includea o sumă de 1 441 NLG cu titlu de contribuții la asigurările sociale, calculată pe baza unei sume de 6 522 NLG. Domnul Terhoeve și-a retras reclamația pe care a introdus-o inițial împotriva acestei impozitări, care a devenit astfel inatacabilă.
15. La 30 iunie 1992, inspectorul a aplicat domnului Terhoeve, pentru perioada pe parcursul căreia a fost contribuabil nerezident, o altă impozitare combinată care includea, pe de o parte, impozitul pe venit, calculat pe baza unui venit de rezident de 16 201 NLG provenind dintr-o activitate salariată exercitată în Țările de Jos și din bunuri imobile situate în același stat și, pe de altă parte, contribuții la asigurările sociale calculate pe baza unei sume de 98 201 NLG, cu valoarea de 9 309 NLG, care corespundeau sumei maxime menționate la articolul 10 alineatul (6) din WFV.
16. Inspectorul a ajuns la această sumă a contribuțiilor, deoarece a ținut seama, în special, de veniturile – nesupuse impozitului pe venit din Țările de Jos – pe care domnul Terhoeve le-a obținut în 1990 din activitatea sa salariată în Regatul Unit.
17. Din considerațiile precedente, rezultă că valoarea contribuțiilor la asigurările sociale pretinse domnului Terhoeve în cele două înștiințări de plată era de 10 750 NLG (și anume 1 441 NLG pentru perioada în care a avut statutul de rezident și 9 309 NLG pentru perioada în care a avut statutul de nerezident). În schimb, în conformitate cu dispozițiile aplicabile din Țările de Jos, un contribuabil cu statutul de rezident sau de nerezident pe parcursul întregului an ar fi plătit contribuții la asigurările sociale până în plafonul de 9 309 NLG.
18. Este cunoscut faptul că plata unei contribuții care depășește plafonul nu generează dreptul la prestații suplimentare, deoarece prestațiile la care contribuabilul are dreptul în temeiul asigurărilor sociale nu au legătură cu sumele plătite cu titlu de contribuții. În consecință, domnul Terhoeve a trebuit să plătească o sumă care depășește plafonul maxim pentru anul

1990, dar nu a obținut mai multe drepturi decât persoanele care au plătit contribuții corespunzătoare plafonului.

19. Domnul Terhoeve a contestat inițial cea de-a doua înștiințare de plată pe lângă inspector, care a respins contestația.
20. Acesta a introdus apoi o acțiune pe lângă Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, invocând, în special, că legislația din Țările de Jos, care prevede două impozitări distincte, în timp ce plafonul prevăzut pentru perceperea contribuțiilor la asigurările sociale nu este redus în funcție de perioada acoperită, este incompatibilă cu articolul 48 din tratat. Potrivit domnului Terhoeve, în ceea ce privește calcularea contribuțiilor la asigurările sociale pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie și 6 noiembrie 1990 inclusiv, există o discriminare indirectă pe bază de naționalitate, în sensul că emigranții și imigranții supuși unei obligații de contribuții mai mari sunt, în principal, resortisanți ai celorlalte state membre.
21. Fără să furnizeze date mai precise pentru a-și susține argumentul, inspectorul a reclamat în fața instanței naționale că aproape jumătate din contribuabilii nerezidenți reali și teoretici erau resortisanți din Țările de Jos. Domnul Terhoeve nu s-a considerat în măsură să contrazică acest lucru în mod motivat.
22. Din ordonanța de trimitere reiese că, în temeiul probatoriului din Țările de Jos aplicabil în domeniul fiscal, argumentul domnului Terhoeve trebuie, prin urmare, să fie respins.
23. În primul rând, instanța națională nu este sigură dacă acțiunea principală intră sub incidența articolului 48 din tratat. În al doilea rând, aceasta se întreabă dacă probatoriul din Țările de Jos se poate aplica fără restricții sau dacă dreptul comunitar impune anumite principii sau norme în acest domeniu. În al treilea rând, se întreabă care este domeniul de aplicare a dispozițiilor comunitare privind libera circulație a lucrătorilor. În cele din urmă, instanța se întreabă cu privire la măsurile care trebuie luate în cazul în care dispozițiile din legislația Țărilor de Jos sunt incompatibile cu dreptul comunitar.
24. Considerând că era necesar să se întrebe Curtea cu privire la interpretarea dreptului comunitar, Gerechtshof te 's Hertogenbosch a suspendat judecata și i-a adresat acesteia următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispozițiile dreptului comunitar privind libera circulație a lucrătorilor se aplică unei persoane care are naționalitatea unui stat membru, își transferă reședința, pe parcursul unui an, dintr-un alt stat membru în statul membru al cărui resortisant este, desfășoară pe parcursul acestui an o activitate salariată succesiv în fiecare din aceste state membre și ale cărei venituri principale nu au fost, de altfel, obținute pe parcursul acestui an numai într-unul din cele două state membre?

2) a) Rezultă din normele dreptului comunitar, în special din articolul 7 și articolul 48 alineatul (2) din Tratatul CEE, precum și din articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, că, atunci când se aplică o legislație care defavorizează emigranții și imigranții în ceea ce privește contribuțiile la asigurările sociale, trebuie să se presupună că acest tratament mai defavorabil aduce atingere în principal resortisanților altor state?

b) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea de la litera a), este vorba de o prezumție simplă sau irefragabilă?

c) În cazul în care este vorba de o prezumție simplă, posibilitățile de răsturnare a acestei prezumții sunt reglementate numai de normele de procedură naționale, în special de probatoriul din statul membru respectiv sau dreptul comunitar prevede, de asemenea, cerințe cu privire la o asemenea răsturnare?

d) În cazul în care dreptul comunitar condiționează această răsturnare de anumite cerințe, care este, prin urmare, domeniul de aplicare care revine în prezenta cauză următoarelor circumstanțe:

- administrația pârâtă a afirmat că din categoria – mult mai extinsă – a contribuabililor cu reședința în străinătate, aproape jumătate sunt resortisanți ai propriului stat, fără să depună la dosarul procedurii datele care să susțină această afirmație;

- reclamantul, care a invocat o discriminare indirectă pe bază de naționalitate, nu a contrazis exactitatea acestei afirmații a administrației; și

- administrația pârâtă este mai în măsură decât reclamantul să colecteze informații care să poată răsturna eventual prezumția în cauză?

3) Există o normă de drept comunitar care, indiferent de chestiunea existenței unei discriminări (indirecte) pe bază de naționalitate, interzice unui stat membru să impună, pe parcursul anului de transfer al reședinței, unui lucrător care, pe parcursul unui an calendaristic, își transferă reședința din acest stat membru în altul sau invers, o obligație de contribuții la asigurările sociale mai mare decât unui lucrător care, în circumstanțe, de altfel, identice, își păstrează pe parcursul întregului an reședința într-un singur stat membru?

4) În cazul în care o obligație de contribuții mai mare, în sensul întrebării anterioare, este în principiu incompatibilă cu articolul 7 sau cu articolul 48 alineatul (2) din Tratatul CEE sau cu orice altă normă de drept comunitar, această măsură poate fi atunci justificată printr-una sau mai multe dintre următoarele circumstanțe, examinate separat sau combinat:

- măsura rezultă dintr-o legislație care, în scopul simplificării percepției, are drept obiectiv ca perceperea impozitului pe venit și cea a contribuțiilor la asigurările sociale să coincidă într-o foarte mare măsură, chiar dacă nu în întregime;

- soluțiile care, în timp ce păstrează această legătură, interzic această obligație de contribuții mai mare, generează probleme tehnice de punere în aplicare sau o posibilitate de compensare excesivă;

- în anumite situații, chiar dacă nu este cazul în speță, răspunderea comună a impozitului pe venit și a contribuțiilor la asigurările sociale este mai mică pentru imigranți și emigranți pe parcursul anului de transfer al reședinței decât pentru persoanele care, în circumstanțe, de altfel, identice, păstrează pe parcursul întregului an aceeași reședință?

5) a) În cazul în care o obligație de contribuții mai mare, în sensul celei de-a treia întrebări, este incompatibilă cu articolul 7 sau cu articolul 48 alineatul (2) din Tratatul CEE sau cu oricare altă normă de drept comunitar, trebuie, prin urmare, pentru a se stabili dacă, într-un caz concret, există într-adevăr o obligație mai mare, să se ia în considerare numai veniturile din muncă sau, de asemenea, alte venituri ale persoanei respective, precum veniturile din bunuri imobile?

b) În cazul în care alte venituri în afară de veniturile din muncă nu trebuie luate în considerare, cum trebuie să se calculeze atunci dacă, și în ce măsură, contribuțiile privind venitul din muncă determină un dezavantaj pentru lucrătorul migrant respectiv?

6) a) În cazul în care există în speță o încălcare a unei norme de drept comunitar, instanța națională are obligația de a soluționa această încălcare, chiar dacă acest lucru presupune o alegere între diferite opțiuni care prezintă fiecare avantaje și dezavantaje?

b) În cazul în care instanța națională soluționează efectiv în prezenta cauză o încălcare a dreptului comunitar, acesta din urmă furnizează indicații cu privire la alegerea pe care trebuie să o efectueze în acest sens între diferitele soluții posibile?"

Cu privire la prima întrebare

25. Prin prima întrebare, instanța națională dorește, în esență, să afle dacă articolul 48 din tratat și articolul 7 din Regulamentul nr. 1612/68 pot fi invocate de către un lucrător împotriva statului membru al cărui resortisant este atunci când a avut reședința și a desfășurat o activitate salariată în alt stat membru.

26. În acest scop, este necesar să se reamintească faptul că, în temeiul unei jurisprudențe constante, normele din tratat care reglementează libera circulație a persoanelor și măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a acestora nu se pot aplica unor activități care nu prezintă niciun factor de legătură între ele și oricare dintre situațiile preconizate de dreptul comunitar și care sunt limitate în toate privințele în cadrul unui singur stat membru (Hotărârea din 28 ianuarie 1992, Steen, cauza C-332/90, Rec. p. I-341, punctul 9; Hotărârea din 16 ianuarie 1997, USSL nr. 47 di Biella, cauza C-134/95, Rec. p. I-195, punctul 19; Hotărârea din 5 iunie 1997, Uecker și Jacquet, cauzele conexe C-64/96 și C-65/96, Rec. p. I-3171, punctul 16 și Hotărârea din 2 iulie 1998, Kapasakalis și alții, cauzele conexe C-225/95 și C-227/95, Rec. p. I-4239, punctul 22).

27. Cu toate acestea, astfel cum a indicat Curtea, în special, în Hotărârea din 23 februarie 1994, Scholz (cauza C-419/92, Rec. p. I-505, punctul 9), orice resortisant comunitar, indiferent de locul său de reședință și de naționalitatea sa, care și-a exercitat dreptul la libera circulație a lucrătorilor și care a desfășurat o activitate profesională în alt stat membru, intră sub incidența domeniului de aplicare a dispozițiilor menționate anterior.

28. Rezultă că, în acțiunea principală, chiar dacă domnul Terhoeve, resortisant din Țările de Jos, dorește să se prevaleze de normele privind libera circulație a lucrătorilor față de autoritățile din Țările de Jos, acest lucru nu aduce atingere aplicării acestor norme. Persoana respectivă reclamă tocmai că a fost defavorizată deoarece și-a desfășurat activitatea în alt stat membru.

29. Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 48 din tratat și articolul 7 din Regulamentul nr. 1612/68 pot fi invocate de către un lucrător împotriva statului membru al cărui resortisant este atunci când a avut reședința și a desfășurat o activitate salariată în alt stat membru.

Cu privire la a doua și a treia întrebare

30. Prin a doua și a treia întrebare, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere întreabă, în esență, dacă articolele 7 și 48 din tratat sau articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 interzic unui stat membru să perceapă de la un lucrător care și-a transferat reședința pe parcursul anului dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată

contribuții la asigurările sociale mai mari decât cele care sunt obligatorii, în circumstanțe similare, pentru un lucrător care și-a păstrat pe parcursul întregului an reședința în statul membru respectiv, fără ca primul lucrător să beneficieze, în plus, de prestații sociale suplimentare. În cazul în care răspunsul la această întrebare depinde de existența unei discriminări față de lucrătorii resortisanți din alte state membre, instanța respectivă dorește să afle, de asemenea, dacă, în asemenea circumstanțe, trebuie făcută o prezumție cu privire la o asemenea discriminare și, după caz, dacă această prezumție poate fi răsturnată și în ce condiții.

31. Cu titlu introductiv, este necesar să se reamintească, pe de o parte, că, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu membrii familiilor acestora care se deplasează în cadrul Comunității, astfel cum a fost modificat și actualizat prin Regulamentul (CEE) nr. 2001/83 al Consiliului din 2 iunie 1983 (JO L 230, p. 6), lucrătorul care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru în serviciul unei întreprinderi pentru care lucrează în mod obișnuit și care este detașat pe teritoriul altui stat membru de către această întreprindere pentru a desfășura acolo o activitate pentru întreprinderea respectivă continuă să fie supus legislației din primul stat membru, cu condiția ca durata anticipată a acestei activități să nu depășească douăsprezece luni, iar el să nu fie trimis să înlocuiască un alt lucrător care și-a încheiat perioada de detașare.
32. Rezultă că, în ceea ce privește sistemul de securitate socială, o persoană care se află în situația domnului Terhoeve continuă, în principiu, să fie supus legislației din Țările de Jos, pe parcursul perioadei în care își desfășoară activitatea în Regatul Unit.
33. Pe de altă parte, este necesar să se examineze argumentul prezentat în ședință de către Guvernul Țărilor de Jos. După ce a reamintit că dreptul comunitar nu aduce atingere competenței statelor membre de a-și organiza propriile sisteme de securitate socială (Hotărârea din 7 februarie 1984, Duphar și alții, cauza 238/82, Rec. p. 523; Hotărârea din 17 februarie 1993, Poucet și Pistre, cauzele conexe C-159/91 și C-160/91, Rec. p. I-637; Hotărârea din 26 martie 1996, García și alții, cauza C-238/94, Rec. p. I-1673 și Hotărârea din 17 iunie 1997, Sodemare și alții, cauza C-70/95, Rec. p. I-3395), acest guvern a subliniat că autoritățile naționale pot determina liber modalitățile de finanțare a acestor sisteme.
34. Deși este adevărat că, în absența unei armonizări la nivel comunitar, este de competența legislației fiecărui stat membru să stabilească condițiile care reglementează dreptul sau obligația de a se afilia la un sistem de securitate socială, cu toate acestea, statele membre trebuie să respecte dreptul comunitar atunci când își exercită această competență (a se vedea, în special, Hotărârea din 28 aprilie 1998, Decker, cauza C-120/95, Rec. p. I-1831, punctele 22 și 23 și Hotărârea Kohll, cauza C-158/96, Rec. p. I-1931, punctele 18 și 19).
35. În consecință, faptul că reglementările naționale în cauză în acțiunea principală se referă la finanțarea securității sociale nu este de natură să excludă aplicarea normelor din tratat, în special, a celor privind libera circulație a lucrătorilor.
36. În ceea ce privește articolul 48 din tratat care trebuie examinat, în primul rând, Curtea a constatat în nenumărate rânduri că această dispoziție pune în aplicare un principiu fundamental consacrat prin articolul 3 litera (c) din Tratatul CE, care prevede că, în vederea realizării scopurilor prevăzute la articolul 2, acțiunea Comunității presupune eliminarea, între statele membre, a obstacolelor care stau în calea liberei circulații a persoanelor (a se vedea, în

special, Hotărârea din 7 iulie 1976, Watson și Belmann, 118/75, Rec. p. 1185, punctul 16 și Hotărârea din 7 iulie 1992, Singh, cauza C-370/90, Rec. p. I-4265, punctul 15).

37. Curtea a considerat, de asemenea, că toate dispozițiile tratatului privind libera circulație a persoanelor urmăresc să faciliteze, pentru resortisanții comunitari, desfășurarea activităților profesionale de orice natură pe teritoriul Comunității și se opun măsurilor care i-ar putea defavoriza pe acești resortisanți atunci când doresc să desfășoare o activitate economică pe teritoriul altui stat membru (Hotărârea din 7 iulie 1988, Stanton, cauza 143/87, Rec. p. 3877, punctul 13; Hotărârea Singh, menționată anterior, punctul 16 și Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman, cauza C-415/93, Rec. p. I-4921, punctul 94).
38. În acest context, resortisanții statelor membre dispun, în special, de dreptul care decurge direct din tratat, de a pleca din statul de origine pentru a se stabili pe teritoriul altui stat membru și pentru a locui acolo în vederea desfășurării unei activități economice (a se vedea, în special, Hotărârea din 5 februarie 1991, Roux, cauza C-363/89, Rec. p. I-273, punctul 9; Hotărârea Singh, menționată anterior, punctul 17 și Hotărârea Bosman, menționată anterior, punctul 95).
39. Dispozițiile care interzic sau descurajează un resortisant al unui stat membru să plece din statul de origine pentru a-și exercita dreptul la libera circulație constituie, prin urmare, un obstacol în calea acestei libertăți chiar dacă se aplică indiferent de naționalitatea lucrătorilor respectivi (Hotărârea din 7 martie 1991, Masgio, cauza C-10/90, Rec. p. I-1119, punctele 18 și 19 și Hotărârea Bosman, menționată anterior, punctul 96).
40. Resortisantul unui stat membru ar putea fi descurajat să plece din statul membru în care își are reședința pentru a desfășura o activitate salariată, în sensul tratatului, pe teritoriul unui alt stat membru, în cazul în care ar avea obligația de a plăti contribuții sociale mai mari decât în cazul în care și-ar păstra reședința în același stat membru pe parcursul întregului an, fără să beneficieze, cu toate acestea, de prestații sociale suplimentare, care să compenseze majorarea respectivă.
41. Rezultă că o legislație națională precum cea în cauză în acțiunea principală constituie un obstacol în calea liberei circulații a lucrătorilor, interzis, în principiu, prin articolul 48 din tratat. În consecință, nu este necesar să se adreseze întrebări cu privire la existența unei discriminări indirecte pe bază de naționalitate, care poate fi interzisă prin articolul 7 sau 48 din tratat sau prin articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 sau cu privire la regimul prezumțiilor care se pot aplica în această privință.
42. Prin urmare, este necesar să se răspundă la întrebările a doua și a treia că articolul 48 din tratat interzice unui stat membru să perceapă de la un lucrător care și-a transferat reședința pe parcursul anului dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată contribuții la asigurările sociale mai mari decât cele care ar fi obligatorii, în circumstanțe similare, pentru un lucrător care și-ar păstra reședința pe parcursul întregului an în statul membru respectiv, fără ca primul lucrător să beneficieze, în plus, de prestații sociale suplimentare.

Cu privire la a patra întrebare

43. Având în vedere răspunsul oferit la întrebările precedente, este necesar să se considere că, prin cea de-a patra întrebare a sa, instanța de trimitere dorește să afle dacă o obligație de contribuții mai mare impusă unui lucrător care își transferă reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată, în principiu contrară articolului 48 din tratat,

poate fi justificată, în primul rând, prin faptul că decurge dintr-o legislație care urmărește un obiectiv de simplificare și de coordonare a percepției impozitului pe venit și a contribuțiilor la asigurările sociale, în al doilea rând, prin dificultăți de ordin tehnic legate de adoptarea altor modalități de percepere și, în al treilea rând, prin faptul că, în anumite situații, alte avantaje privind impozitul pe venit pot să compenseze sau să depășească dezavantajul privind contribuțiile sociale.

44. În ceea ce privește prima justificare menționată, este necesar să se observe că statele membre își păstrează în principiu libertatea de a stabili normele de aplicare pentru perceperea impozitelor și a contribuțiilor la asigurările sociale și că acestea pot, într-adevăr, să urmărească un obiectiv de simplificare și de coordonare a acestor norme. Cu toate acestea, oricât de dorit ar fi să se urmărească obiectivul respectiv, acesta nu poate justifica încălcarea drepturilor pe care persoanele de drept privat le au în temeiul dispozițiilor din tratat care le consacra libertățile fundamentale.
45. Același lucru este valabil pentru a doua justificare menționată. Considerațiile de ordin administrativ nu pot justifica o derogare a unui stat membru de la normele dreptului comunitar. Acest principiu se aplică cu atât mai mult atunci când derogarea în cauză are drept consecință împiedicarea sau limitarea exercitării uneia dintre libertățile fundamentale ale dreptului comunitar (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 4 decembrie 1986, Comisia/Germania, cauza 205/84, Rec. p. 3755, punctul 54).
46. În ceea ce privește cea de-a treia justificare evocată de către instanța națională, este suficient să se constate, având în vedere dosarul, că o persoană în situația domnului Terhoeve nu beneficiază de niciun avantaj referitor la calcularea impozitului pe venit. Faptul că alți lucrători care și-au transferat reședința pe parcursul anului și ale căror situații sunt diferite pot să fie avantajați în ceea ce privește calcularea impozitului pe venit nu poate să elimine sau să compenseze obstacolul din calea liberei circulații descris anterior (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 7 iunie 1988, Roviello, cauza 20/85, Rec. p. 2805).
47. Prin urmare, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că o obligație de contribuții mai mare impusă unui lucrător care își transferă reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată, în principiu contrară articolului 48 din tratat, nu poate fi justificată nici prin faptul că decurge dintr-o legislație care urmărește un obiectiv de simplificare și de coordonare a percepției impozitului pe venit și a contribuțiilor la asigurările sociale, nici prin dificultăți de ordin tehnic care împiedică alte modalități de percepere, nici prin faptul că, în anumite situații, alte avantaje privind impozitul pe venit pot să compenseze sau să depășească dezavantajul privind contribuțiile sociale.

Cu privire la a cincea întrebare

48. Prin cea de-a cincea întrebare a sa, instanța națională întreabă, în esență, dacă, pentru a evalua dacă obligația contribuțiilor la asigurările sociale impusă unui lucrător care și-a transferat reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată este mai mare decât cea suportată de către un lucrător care și-a păstrat reședința în același stat membru, trebuie luate în considerare numai veniturile care provin dintr-o activitate profesională salariată sau, de asemenea, alte venituri, precum cele care provin din bunuri imobile.
49. Este necesar să se observe, pe de o parte, că articolul 48 din tratat se aplică numai lucrătorilor salariați și celor care se deplasează pentru a-și căuta un loc de muncă. Prin urmare, persoanele care obțin venituri din alte surse, în special din bunuri imobile, nu intră în această calitate sub incidența dispoziției respective.

50. Cu toate acestea, o persoană care intră sub incidența domeniului personal de aplicare a articolului 48 poate invoca această dispoziție pentru a contesta o legislație națională care presupune un obstacol în calea dreptului său la libera circulație, oricare ar fi mecanismul care se află la originea acestui obstacol.
51. Pe de altă parte, în absența unei armonizări comunitare a legislațiilor naționale, este de competența statelor membre, în principiu, să stabilească veniturile care trebuie luate în considerare la calcularea contribuțiilor la asigurările sociale.
52. Cu toate acestea, în cazul în care legislația națională stabilește nivelul contribuțiilor la asigurările sociale luând în considerare nu numai veniturile din muncă, ci, de asemenea, alte venituri, aceasta nu poate să conducă, astfel, la penalizarea lucrătorilor care se deplasează, pe parcursul anului, pentru a-și desfășura activitatea pe teritoriul altui stat membru în raport cu cei care își păstrează reședința în același stat membru. În consecință, într-o astfel de situație, natura veniturilor luate în considerare pentru stabilirea contribuțiilor la asigurările sociale nu are nicio relevanță în acțiunea principală.
53. Prin urmare, este necesar să se răspundă la a cincea întrebare că, pentru a evalua dacă obligația contribuțiilor la asigurările sociale impusă unui lucrător care și-a transferat reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată este mai mare decât cea suportată de către un lucrător care și-a păstrat reședința în același stat membru, trebuie luate în considerare toate veniturile relevante în temeiul legislației naționale pentru a stabili valoarea contribuțiilor, inclusiv, după caz, cele care provin din bunuri imobile.

Cu privire la a șasea întrebare

54. Având în vedere răspunsurile oferite la întrebările precedente, cea de-a șasea întrebare se referă la consecințele pe care le-ar genera constatarea, de către instanța națională, a incompatibilității legislației naționale în litigiu cu articolul 48 din tratat.
55. Astfel cum a stabilit Curtea în Hotărârea din 4 decembrie 1974, Van Duyn (cauza 41/74, Rec. p. 1337), articolul 48 din tratat are efect direct în ordinea juridică a statelor membre și conferă persoanelor de drept privat drepturi pe care instanțele naționale trebuie să le protejeze.
56. Din jurisprudența constantă a Curții reiese, de asemenea, că fiecare instanță națională are obligația de a aplica în totalitate dreptul comunitar și de a proteja drepturile pe care acesta le conferă persoanelor de drept privat, după caz, prin neaplicarea oricărei dispoziții contrare a legislației naționale.
57. În afară de aceasta, atunci când legislația națională prevede un tratament diferențiat între mai multe grupuri de persoane, cu încălcarea dreptului comunitar, membrii grupului defavorizat trebuie să fie tratați în același fel și trebuie să li se aplice același regim ca și celorlalte persoane în cauză, regim care, în lipsa aplicării corecte a dreptului comunitar, rămâne singurul sistem de referință valabil (a se vedea, *mutatis mutandis*, Hotărârea din 4 decembrie 1986, Federație Nederlandse Vakbeweging, cauza 71/85, Rec. p. 3855; Hotărârea din 24 martie 1987, McDermott și Cotter, cauza 286/85, Rec. p. 1453; Hotărârea din 13 decembrie 1989, Ruzius-Wilbrink, cauza C-102/88, Rec. p. 4311; Hotărârea din 27 iunie 1990, Kowalska, cauza C-33/89, Rec. p. I-2591 și Hotărârea din 7 februarie 1991, Nimz, cauza C-184/89, Rec. p. I-297).

58. Rezultă că respectivele contribuții la asigurările sociale datorate de către un lucrător care își transferă reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată trebuie să fie stabilite la același nivel ca cele care sunt datorate de către un lucrător care și-a păstrat reședința în același stat membru.
59. Prin urmare, este necesar să se răspundă la a șasea întrebare că, în cazul în care legislația națională în litigiu este incompatibilă cu articolul 48 din tratat, un lucrător care își transferă reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată are dreptul să-i fie stabilite contribuțiile la asigurările sociale la același nivel ca cele care sunt datorate de către un lucrător care și-a păstrat reședința în același stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

60. Cheltuielile efectuate de către Guvernul Țărilor de Jos și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura pendinte din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către *Gerechtshof te 's Hertogenbosch*, prin ordonanța din 30 decembrie 1994, declară:

- 1) **Articolul 48 din Tratatul CEE și articolul 7 din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității pot fi invocate de către un lucrător împotriva statului membru al cărui resortisant este atunci când a avut reședința și a desfășurat o activitate salariată în alt stat membru.**
- 2) **Articolul 48 din tratat interzice unui stat membru să perceapă de la un lucrător care și-a transferat reședința pe parcursul anului dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată contribuții la asigurările sociale mai mari decât cele care ar fi obligatorii, în circumstanțe similare, pentru un lucrător care și-a păstrat reședința pe parcursul întregului an în statul membru respectiv, fără ca primul lucrător să beneficieze, în plus, de prestații sociale suplimentare.**
- 3) **O obligație de contribuții mai mare impusă unui lucrător care își transferă reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată, în principiu contrară articolului 48 din tratat, nu poate fi justificată nici prin faptul că decurge dintr-o legislație care urmărește un obiectiv de simplificare și de coordonare a perceperii impozitului pe venit și a contribuțiilor la asigurările sociale, nici prin dificultăți de ordin tehnic care împiedică alte modalități de percepere, nici prin faptul că, în anumite situații, alte avantaje privind impozitul pe venit pot să compenseze sau să depășească dezavantajul privind contribuțiile sociale.**
- 4) **Pentru a evalua dacă obligația contribuțiilor la asigurările sociale impusă unui lucrător care și-a transferat reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o**

activitate salariată este mai mare decât cea suportată de către un lucrător care și-a păstrat reședința în același stat membru, trebuie luate în considerare toate veniturile relevante în temeiul legislației naționale pentru a stabili valoarea contribuțiilor, inclusiv, după caz, cele care provin din bunuri imobile.

- 5) În cazul în care legislația națională în litigiu este incompatibilă cu articolul 48 din tratat, un lucrător care își transferă reședința dintr-un stat membru în altul pentru a desfășura aici o activitate salariată are dreptul să-i fie stabilite contribuțiile la asigurările sociale la același nivel ca cele care sunt datorate de către un lucrător care și-a păstrat reședința în același stat membru.

Kapteyn	Hirsch	Jann
Mancini	Moitinho de Almeida	Murray
Sevon	Wathelet	Ioannou
	Schintgen	

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 26 ianuarie 1999.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias